

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 535/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lapsipakolaisten palauttamisesta Afganistaniin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Emma Karin /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 535/2016 vp:

Miten varmistutaan yksin tai perheenjäsenen kanssa tulleiden lasten suojelusta, jos heidät palautetaan Afganistaniin ja

miten arvioidaan lapsen etu, jota lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan tulee siirroissa aina arvioida sekä osata perustella?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lapsia koskevassa päätöksenteossa keskeinen arviointiperuste on lapsen etu ja sen toteutuminen. Lapsen edun periaate on nimenomaisesti kirjattu sekä lapsen oikeuksia koskevaan yleissopimukseen että ulkomaalaislakiin. Lapsen etu on aina yksilöllinen ja sidottu lapsen kulloiseenkin elämäntilanteeseen.

Lapsen etu ja paluun edellytykset selvitetään turvapaikkamenettelyssä ottaen huomioon kansainväliset sopimukset, Suomen kansallinen lainsäädäntö ja lähtömaatieto. Turvapaikkapäätöksenteossa korostuu lapsen etua arvioitaessa turvallisuus, yksi lapsen edun elementeistä. Vastaanottavan maan olosuhteet arvioidaan erityisen huolellisesti alaikäisen turvapaikanhakijan kohdalla.

Kansainvälisen suojelun myöntämisen edellytykset ovat samat alaikäisillä ja täysi-ikäisillä. Suomeen yksin tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden katsotaan yleisesti olevan haavoittuvassa asemassa ja suurimmalle osalle heistä myönnetään oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä, jos kansainvälisen suojelun myöntämisen edellytykset eivät täyty.

Palauttamisen suhteen on yleensä pidetty lähtökohtana, että vanhempiensa mukana Suomeen saapunut lapsi seuraa vanhempiaan, ellei lapsen etu poikkeuksellisesti muuta edellytä. Läheiset ihmissuhteet ovat yksi lapsen etua arvioitaessa huomioon otettavista elementeistä ja yleisesti lapsen edun mukaista voidaan katsoa olevan yhdessä olo vanhempiensa kanssa.

Yksin tullut alaikäinen puolestaan voidaan palauttaa kotimaahansa ainoastaan, jos lapsella on siellä turvaverkko ja hänen asianmukainen vastaanottonsa on varmistettu. Näin turvataan lapsen hyvinvoinnin kannalta välttämättömän suojelun ja huolenpidon jatkuvuus. Vastaanottavana tahona voivat olla lapsen vanhemmat tai muu tosiasiallinen huoltaja kuten lapsen sukulaiset tai

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 535/2016 vp

omaiset, jotka Maahanmuuttovirasto pyrkii mahdollisuuksien mukaan jäljittämään virka-apupyynnöin Suomen edustustojen kautta. Käytännössä kielteisen päätöksen saaneiden yksin tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden maasta poistaminen on poikkeuksellista.

Afganistanissa tiedetään olevan turvallisuusongelmia. Maahanmuuttovirasto kuitenkin arvioi saatavilla olevan lähtömaatiedon perusteella, että kyse ei ole sellaisesta poikkeuksellisesta tilanteesta, jolle on tyypillistä niin korkea mielivaltaisen väkivallan aste, että on olemassa merkittäviä perusteita uskoa, että vaara uhkaa henkilökohtaisesti ketä tahansa pelkästään Afganistanin alueella oleskelemisen vuoksi. Turvallisuustilanteessa Afganistanin eri alueilla on myös merkittäviä vaihteluita.

Maahanmuuttovirasto seuraa tiiviisti Afganistanin turvallisuustilannetta ja muuttaa tilanteen niin vaatiessa oikeudellista arviotaan mahdollisuudesta palauttaa Afganistaniin. Maahanmuuttovirasto seuraa myös muutoksenhakutuomioistuinten ratkaisukäytäntöä ja muuttaa tarvittaessa viivytyksettä lainsoveltamiskäytäntöään.

Suomi ja Afganistan ovat vastikään allekirjoittaneet kahdenvälisen yhteistyöpöytäkirjan afganistanilaisten turvapaikanhakijoiden paluusta ja palauttamisesta. Pöytäkirjasta riippumatta palauttamispäätös tehdään jokaisessa tapauksessa yksilöllisen harkinnan perusteella. Suomen perustuslakiin ja ulkomaalaislakiin kirjatun palauttamiskiellon periaatteen mukaan ketään ei saa palauttaa alueelle, jolla hän voi joutua vainon, kuolemanrangaistuksen, kidutuksen tai muun epäinhimillisen tai ihmisarvoa loukkaavaan kohtelun kohteeksi.

Helsingissä 11.11.2016

Sisäministeri Paula Risikko